

SAMLAREN

TIDSKRIFT UTGIFVEN

AF

SVENSKA
LITTERATURSÄLLSKAPETS
ARBETSUTSKOTT

TRETTIOFJÄRDE ÅRGÅNGEN

1913

UPPSALA

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1913

Tegnér's första tryckta dikt.

Af

Barbro Ekholm.

Hittills har Tegnér's "Elegi vid en broders död", 1802 gällt för hans första tryckta dikt, hvilket särskildt betonats af Warburg i hans tal "På femtioårsdagen af Esaias Tegnér's död". (Göt. Vet. Vitterh. Samh. Handl. 1897.)

Men Elegien var ju ingalunda Tegnér's första litterära försök, och man kan fråga sig, om ej några af hans tidigare alster rönt den äran att befordras till trycket.

Nu befinner sig bland tillfällighetstrycken från Lund en bröllopsdikt af 1801, tillägnad Conductören Christian Lundberg och Demoiselle Gustava Carolina Centerwall. Dikten är på intet sätt märkvärdig, men den äger en viss elegans och lätthet i formgifningen, som först fäste min uppmärksamhet vid den. Och bland Lundabibliotekets Tegnérhandskrifter, Band 2, har jag senare återfunnit samma dikt under titeln "Wid *** Bröllopp", således utan namngifvande af personerna. Den förekommer icke tryckt i någon Tegnér'supplaga, men handstilen är Tegnér's¹ och stafningen den Tegnér'ska före 1802.² Dikten torde således utan vidare få tillskrifvas honom.

Angående brudparet kunna följande upplysningar meddelas:³

¹ Enligt meddelande af fil. kand. A. Silow, som godhetsfullt för min räkning gjort en del undersökningar af handskriften.

² I handskriften stafvas nämligen i motsats till i trycket konsekvent at, til. Se J. MjöBERG: *Stilstudier i Tegnér's ungdomsdiktning*. Göteborg 1911. S. 15.

³ Se C. SjöSTRÖM: *Skånska nationen före afdelningarnes tid*. Lund 1897.

Brudgummen Herr Christian Lundberg var född i Strö den 21 sept. 1775. Han blef konduktör vid fortifikationen 1794, tog afsked från denna befattning 1800 och var kronofogde i Luggude, Rönneberg och Onsjö härad 1801—1813. Han dog i Landskrona 1831.

Bruden Demoiselle Gustava Centerwall var född i Lund 1773, dotter till handlanden Jonas Centerwall († 1805) därstädes och hans maka Katrina Charlotta Decreaux. — Tegnér tycks af diktens slutstrof att döma ha känt såväl henne som brudgummen personligen, hur och på hvilka vägar är obekant. Men vid denna tid var ju Lund ej större än att alla af de bildade klasserna räknade sig som ett.

Vid fru Lundbergs död i Fjerrestad 1812 höll L. P. Wählin ett griftetal ("Till Åminnelse af Conducteurskan Högädla fru Gustafva Carolina Lundberg." Tryckt hos Agardh och Comp. Lund 1812), hvarur återges följande not, som skildrar bröllopet och som visar, med hvilket intresse det omfattades i Lund, då till och med stiftets, akademiens och stadens högste styresmän hedrade det med sin närvaro.

"1801 d. 22 Mars blef Gustafva Carolina Centervall under Föräldrars, Slägtingars Gynnares och Vänners med hvarannan täflande välsignelser och lyckönskningar i Lund vigd med Herr Conducteur Lundberg från Fjerrestad. Vigselen förrättades af dåvarande Domprosten, sedermera Biskopen Doctor Nils Hesselén, och bland de lyckönskande såg man så väl Stiftets och Academiens som Stadens högste Styresmän: hedersbetygelser, som af den anledning kunna förtjena att omtalas, emedan Mamsell Centerwall endast hade sig sjelf och sitt värdiga uppförande att tacka för dem. Få dagar efter vigseln reste Fru Lundberg med sin älskade Man från Lund, sin födelseort, sina ungdoms nöjen, till Fjerrestad. Hon emottogs i de kretsar, som nu mera skulle äga Henne, med äfven så mycken aktning och glädje, som Hon saknades och i trognaste hogkomst inneslöts af dem, Hon lemnade."

Tillsvidare får således annoteras som Tegnér's första tryckta dikt i stället för Elegien i juni 1802, det lilla bröllopstrycket från den

22 mars 1801. Det meddelas nedan efter trycket med handskriftens viktigare skiljaktigheter anmärkta i noter. Grundtexten till handskriften synes vara äldst, den tryckta versionen visar nämligen en del förbättringar. Senare — af stilen att döma — har Tegnér vidtagit en del ändringar i själfva handskriften. Dessa återgå endast i ett par fall till trycket och mycket står orubbadt, hvarför det kan ifrågasättas, att Tegnér företagit ändringarna utan att jämföra med den tryckta versionen.

Til
 Conductören
 Herr
 Christian Lundberg
 och
 Demoiselle
 Gustava Carolina
 Centerwall
 den 22 Martii 1801.¹

Lund. Tryckt uti Berlingska Boktryckeriet.

Med hjertats röst jag hälsar Eder
 I unga lyckeliga två,
 Med hvars föreningsfest en högtidsfest skall få
 Den känsla som I dyrken så.
 I lyden hennes bud: Er sällhet hon bereder
 I tron på kärleken: han är ej otacksam,
 Och glad i dag han Eder leder
 Til Hymens sökta altar fram.

Harmonien all sällhet våller,
 Hennes kraft naturen rör:
 Himlarne² hon sammanhåller,
 Stjernen i sin ban hon för.

¹ *Hskr*: Wid *** Bröllopp

² *Hskr*: Himlerna.

Alla våldets hinder bryter
 Hennes ljufva allmagtshand;
 Med sympatiskt sammanband
 Hjerta hon vid hjerta knyter,
 All ting lyssnar till dess röst,
 All ting lyder dess förmåga;
 Hon och dygden i Ert bröst
 Tändt i dag sin sköna låga. —

Så värd att lifvas utaf dem ¹
 Så för dess ömma nöjen danad
 Följ, unga Sköna! följ den väg, af henne banad,
 Till glädjen och till sällheten.
 Må Ni dess hela värde röja.
 Man har dess ² flygtighet fördömt:
 Men trogen skall hos Er hon dröja.³
 Det är för Er, som hon har gömt ⁴
 Det sällhets ⁵ mått, som få ha ⁶ tömt.
 Hos Er, hos Er, sin gördel Fröja
 Och Amor sina vingar glömt.

Ack⁷ afvundsvärde Vän! njut Du den fulla lycka,
 At mot Dit rörda hjerta trycka
 Det ljufva föremål, Din ömhet valde sig.
 Gläds — hon är öm, är god, är trogen — alt⁸ för Dig:
 För Dig i hennes spår, de blyga gracer följa:
 För dig föds rosen på dess kind:
 För Dig lyfts denna barm, Behagen vårdslöst hölja
 — Så lyftes källans silfverbölja
 Lätt gungad af en västanvind.

¹ *Hskr:* den

² *Hskr:* har dess som *senare strukits och ändrats till* deras

³ *Hskr:* trogen och hon *ha senare strukits och ändrats så, att raden fått följande lydelse:* Men trogna skall hos Er de dröja.

⁴ *Raden har i hskr ursprungligen samma affattning, men har senare genom ändringar fått följande lydelse:* Det är för Eder som de gömt

⁵ *Hskr:* Det fylda

⁶ *Hskr:* få fått

⁷ *Hskr:* Och

⁸ *Hskr:* blott som *senare strukits och ändrats till* alt

Men då I båda ¹ härifrån
Till en Arcadisk sällhet gån;
Uti det lugn, dit Eder förer
Den tysta ljufva kärleken,
Mins, at hvart ögonblick, I undanstjälen den,
Hvart enda ögonblick tillhörer
Det lugna ² minnet af en Vän.

¹ *Hskr*: bägge

² *Hskr*: ljufva som senare strukits och ändrats till lugna